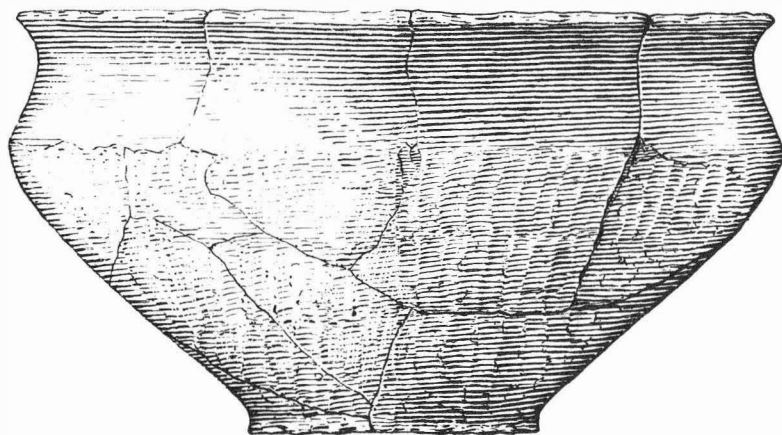

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

Blanka K a v á n o v á , AÚ ČSAV Brno

Im Kataster der Gemeinde Ježov, Flur "Nad zahradami", wurden beim Ackern und Rigolen Scherben und menschliche Knochen gefunden. Die Lokalität befindet sich am westlichen Hang eines Hügels östlich vom Tal mit der Verbauung der Gemeinde Ježov. Im oberen Teil des Hanges waren auf der Oberfläche grosse Kreisobjekte im Durchmesser bis 15 m mit einer humusverfärbten Ausfüllung sichtbar, in welchen sich Tierknochen mit Keramik des Lengyelumkreises und des mittelburgwallzeitlichen Abschnittes befanden. Die Keramik und die Menschenknochen lagen verschiedenartig in der oberen Hälfte der bebauten Fläche des Pfirsichhaines und nach der festgestellten Situation waren offensichtlich in diesem Teil die Gräber durch Tiefackerung vernichtet worden. Es gelang kein Grab in ursprünglicher Lage zu finden, die scheinbar ungestörten Teile blieben in Lössbrocken erhalten, die bei der Ackerung umgedreht wurden. Gemeinsam mit den menschlichen Knochen waren keine Scherben, so dass ihre Kulturzugehörigkeit nicht festgestellt wurde.

Es ist nicht ausgeschlossen, dass tiefer hangabwärts unter den Erosionsaufschüttungen einige Gräber und Objekte unversehrt erhalten blieben.

SEDMÁ ETAPA ZÁCHRANNÉHO VÝZKUMU VE VELKÝCH HOŠTICÍCH /okr. Opava/

Vratislav J a n á k , AÚ ČSAV Brno

Záchranný výzkum opavské expozitury v prostoru otevřeného stavebního obvodu na východním okraji intravilánu V. Hoštic pokračoval od července do září na stavební parcele J. Proksche a od října do prosince na parcele R. Kaluži.

Na Prokschově parcele byla skryta plocha o rozměrech asi 12 x 13 m. Pod 40 - 60 cm mocnou orniční /kulturní/ vrstvou bylo zjištěno 14 objektů, z nichž jeden zasahoval do plochy pouze nepatrným úsekem okraje /obj. č. 14/. Zbylých 13 bylo prozkoumáno v úplnosti. Obj. č. 14 nebyl datovatelný, z ostatních náležely tři objekty kultury s lineární keramikou, šest bylo lengyelských - z nich jeden náležel nejstaršímu horizontu, ostatní byly zřejmě mladší - a konečně čtyři objekty náležely kultuře platěnické. Většinou jde o kruhové jámy s průměrem 150 - 200 cm, příp. jejich části při stěnách výkopu, bylo zde nicméně jedno menší lengyelské a dvě větší halštatská soujámi.

Z jam kultury s lineární keramikou zasluhují pozornost obj. č. 11 a 12. V objektu č. 11 bylo veliké množství mazanice a ve výšce 35 - 50 cm nade dnem v zásypu lokální vrstvička nepravidelného tvaru o rozměrech cca 30 x 30 cm o mocnosti 5 - 8 cm. Vrstvičku tvořil velmi drobný, přebíraný či přesívaný štěrk - velikost jednotlivých kaménků zřídka kdy přesahuje 1 cm - a skláněla se mírně od západu k východu. Na ní ležela dnem vzhůru část velké mísy se zátkovitými výčnělky a krokvicovým prstováním a vedle ní zlomek neopracovaného vápence. Podle situace je zřejmé, že vrstvička i předměty byly do jámy smeteny až druhotně, ale situaci lze prozatím jen těžko interpretovat. V obj. č. 12 byly - rovněž sekundárně - dvě lokální kumulace odpadu z výroby štípaných kamenných nástrojů, které poskytly několik set odštěpků. Podle nálezů keramiky - v níž jsou patrné vlivy železovské a šarecké skupiny - můžeme všechny objekty datovat na sklonek vývoje kultury s lineární keramikou.

Lengyelské objekty byly poměrně chudé a nevyskytly se v nich ani zajímavé nálezové situace; pouze v zásypu obj. č. 4, který je mezi nimi nejstarší, bylo opět velké množství štípané industrie; nekumulovala se však a byly zde i nástroje a polotovary.

Nejsložitější nálezová situace byla v obj. č. 9, rozděleném při výzkumu na sektory A, B a C. Šlo o část /asi 8 m x 4 - 5 m/ protáhlého soujámi, které vzniklo zřejmě tím, že platěnická chata - zahloubená asi 50 cm pod původní povrch, uvnitř se stopami po kulech - převrstvila starší jámy lengyelské /?/ a snad i soudobé, takže soujámi nemá pravidelný půdorys; snad i sama chata byla opatřena nějakými zahloubenými objekty. V sektoru 9 C - při západním okraji zkoumané části soujámi, pokračujícího dále mimo skrytou plochu - byla zachycena nevelká majonická destrukce v druhotné poloze.

Keramiky, získané v roce 1987 v platěnických objektech, se výrazně liší od keramiky z jam téže kultury, zkoumaných na lokalitě v roce 1982. Typologicky je zjevně mladší, takže zde snad máme co do činění se dvěma halštatskými osadami. Zatímco osadu zachycenou v roce 1982

můžeme datovat nejspíše do fáze R HD₁ a snad na začátek fáze R HD₂, objekty z roku 1987 náležejí nejspíše až na konec fáze R HD₂.

Na parcele R. Kaluži v severní části lokality byla z plochy cca 10 x 10 m skryta 60 - 100 cm mocná orniční /kulturní/ vrstva a pod ní zjištěno 8 objektů. Úplně se zdařilo prozkoumat obj. č. 15, 16, 20 a 22, částečně /do hloubky asi 60 cm/ obj. č. 18. Objekty č. 17 a 19, zasahující do plochy jen nepatrně a obj. č. 21, který zabíral severovýchodní sektor plochy, zkoumány nebyly. S výjimkou obj. č. 22 - kruhové mísovité jamky o ϕ cca 70 cm a hloubce cca 25 cm pod úroveň skrývky - se jednalo o části hliníků komplikovaného půdorysu. Největší byl obj. č. 20 o rozměrech 5,6 x 4,3 m, zahlubující se 50 - 120 cm pod úroveň skrývky, který přinesl veliké množství materiálu včetně zlomků dvou ženských sošek. Stejně jako ostatní zkoumané objekty - s výjimkou kulturně indiferentního obj. č. 22 - náležel střednímu lengyelskému sídlištnímu horizontu na lokalitě, časově odpovídajícímu moravské fázi MMK IIB.

Siebente Etappe der Rettungsgrabung in Velké Hoštice / Bez . Opava / . Im Jahre 1987 setzte die siebente Etappe der Rettungsgrabung der Polikultur-Siedlung am Ostrand des Intravilans V. Hoštice fort, gleichzeitig mit dem bürgerlichen Aufbau durchgeführt, welcher die Lokalität allmählich zerstört /siehe PV 1977, 1982 - 1986/. Auf zwei Baustellen im Gesamtausmass von ca. 250 m² hat man insgesamt 22 eingetiefte Objekte festgestellt, von denen es gelang 18 komplett zu untersuchen.

Drei kleinere Gruben von kreisförmigem Grundriss gehörten der jüngsten Entwicklungsphase der Kultur mit Linearkeramik an /in der Verzierung der Gefässe sind Einflüsse der Želiezovce und der Šárka Gruppe sichtbar/, in einer von diesen /Obj. Nr. 11/ war eine grosse Menge von Produktionsabfall der steinernen Spaltindustrie. In die oberschlesische Lengyelgruppe /OLG/ gehörten einerseits kleinere kreisförmige Gruben mit armem Inventar im südlichen, andererseits grosse reiche Lehmgruben im nördlichen Teil der Lokalität /insgesamt 15 Objekte/. Die kreisförmigen Gruben sind am ehesten in die jüngere Entwicklungsphase der OLG datierbar, aber ihre genauere Einreihung ist schwierig. Die Lehmgruben gehören vermutlich alle in den mittleren Siedlungshorizont der OLG auf der Lokalität, welcher zeitlich der Phase MBK IIB der mährischen Systematik entspricht; aus einer von diesen /Obj. Nr. 20/ hat man ausser anderem auch Bruchstücke von zwei Frauenfigürchen gewonnen.

Von den übrigen Objekten ist eines undatierbar, die weiteren gehören dem späten Entwicklungsabschnitt der Platěnicer Kultur an und wir können sie am ehesten in das Ende der Phase R HD₂ einreihen. Unter diesen war auch ein Teil /ca. 8 x 4 - 5 m/ eines Grubenkomplexes von länggestreckter Form, welcher ausserhalb der untersuchten Fläche fortsetzte /Obj. Nr. 9/. Er entstand am ehesten dadurch, dass die seicht - ungefähr 50 cm - eingetiefte Platěnicer Hütte /? - innen waren Pfostenspuren sichtbar/ einige kleinere neolithische sowie relativ gleichzeitige Platěnicer Gruben überschichtete. Aus diesem Grunde ist auch der Grundriss der Hütte nicht genau feststellbar. Die Funde aus der Hütte sowie aus den weiteren Objekten sind praktisch nur auf die typische Keramik begrenzt.

ZÁCHRANNÁ AKCE V HAVŘICÍCH /okr. Uherské Hradiště/

Jiří P a v e l č í k , AÚ ČSAV Brno

Při pobytu v Uherském Brodě jsem zjistil, že známé lokality "Nad stavem", "Obalovo pole" a "Nad zahrádky", ležící na první levobřežní terase Olšavy v katastrálním území Uherský Brod - Havřice, jsou protaženy plynovodní rýhou. Ta směřovala od okresní silnice Uherský Brod - Vlnov - Hluk, kterou překračovala od známé lokality Uherský Brod - Kyčkov, k místní cihelně.

Podrobný průzkum vykopané rýhy ukázal, že pravěké objekty byly narušeny i na sousední polní trati "Vazová", ležící již na katastru Uherského Brodu. Jednalo se o dvě epilengyelské jámy, patrně současné s nedalekou lokalitou Uh. Brod - Kyčkov /MMK III a/.

Překvapující zjištění nás očekávalo v trati "Nad stavem", které je nejvýchodnější z uváděných lokalit. Analýza obnaženého profilu ukázala, že v pravěku se dnes jednotná plocha rozpadala na dvě části oddělené od sebe mělkým údolím, jímž protékal potůček. Ten časem splýnul s bezejmenným potůčkem, protékajícím dále na západ - přes lokalitu "Obalovo pole". Údolí se postupně zaplnovalo splachy a eolitickými sedimenty a ke změně letopočtu již neexistovalo. Do kládají to objekty z období římského impéria a ze středověku, které se zde rozkládají. Vyhodnocení získaného profilu ukázalo, že západní část lokality byla hustěji osídlená než východní.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné